

varnost. Naplalo je toliko tujega živelja, zlasti germanskega, da ima Opatija bolj nemški kot slovanski značaj. Govoriti slišiš po hišah in po ulicah bolj nemško kot slovansko, napisi so večinoma nemški.

Občina se drži v slovanskih rokah samo še s pomočjo sosednjega Voloskega, ki tvori z Opatijo eno občino, in pa radi needinosti naših nasprotnikov Nemcev in Lahov. Ako bi se občina razdelila na Volosko in na Opatijo, potem bi prišla poslednja brez dvoma v nemške roke in bi bila nov most Velike Nemčije do Adrije — na skrajnem južnem koncu.

Dobro bi bilo, da bi se naselilo v Opatiji kolikor mogoče slovanskih obrtnikov. V Opatiji bi našel vsakdo zasluzka dovolj, kdor bi ga hotel iskati. Zaradi velikega naliva tujcev bi se tu slovanskim obrtnikom odprla najlepša bodočnost. Obenem bi pomagali varovati našo narodno posest.

Da je občina še slovanska, to je pokazala s krasnim vsprejemom slovanskih časnikařev. Gostje so se pripeljali v soboto 14. maja z brzovlakom ob devetih in tri četrt zvečer. Na postaji v Matulju sta jih pozdravila župan sosednjega mesta Kastava, gospod M. Jelušić in župan Voloskega - Opatije, dr. Stanger, odgovarjal jim je tajnik osrednje zveze, gospod Hovorka. Tu so stali v dolgih vrstah na peronu hrvaški „Sokoli“ in kljub pozni uri mnogo občinstva. Ko so se peljali proti Opatiji, jih je narod burno pozdravljaj in skoraj vse hiše, tudi tujcev, so se odele v zastave.

Drugi dan, v nedeljo, se je predpoldnem vršilo prvo zborovanje. Predsedoval je župan ljubljanski, g. Ivan Hribar, prvi podpredsednik je bil vseučilišni profesor krakovski, Zdziechowski, drugi pa hrvaški pripovednik Gjalski. Popoldne je bil slovesen banket in zvečer koncert, na katerem so zlasti ugajale slovenske narodne pesni. V ponedeljek se je napravil krasen izlet po morju v Senj. Vspored zborovanj in vsebina govorov je dovolj znana iz poročil dnevnikov, radi tega jih tudi ni potreba naštevati.

Shod se je vršil in zaključil v najlepšem redu in soglasju. Včasih so se pri takih prilikah pojavila nesoglasja med posameznimi narodnostmi in strujami, sedaj tega ni bilo. Shod je bil, kakor se je poudarjalo pri nekem zborovanju, korak naprej v vzajemnosti slovanski. Seveda se še ni prišlo bogve kako daleč, niso se napravili veliki načrti in zveneče resolucije, a že to, da so se zastopniki vseh slovanskih narodov sešli na zborovanje in da je shod potekel v lepem soglasju, je pojav, ki nas mora navdajati z zadovoljnostjo. Storili smo korak naprej. Preko zvenečih fraz in splošnega sentimentaliziranja smo prešli k stvarnemu razmišljanju na praktično polje in tudi tu se ni kalilo soglasje. S tem moramo pri naših težavnih razmerah biti zadovoljni. Na svidenje torej na sedmem shodu slovanskih časnikařev, ki se bo vršil v Galiciji ali pa na Hrvaškem! Dotlej pa vsak po svoje napredujmo!

Nekatere osebe na str. 376. bi utegnile čitatelje zanimati. Od leve strani v prvi vrsti sedi Holeček, podpredsednik „Osrednje zveze slov. časnikařev“, urednik „Narodnih listov“ v Pragi, za njim gališki Rus Mončalovskij, poleg njega Lebedinskij. Potem sedi spredaj: Šandor Gjalski, znani hrvaški pisatelj (za njim dr. Fichtenholz, zastopnik „Peterburške brzovjavne agenture“), ljubljanski župan Ivan Hribar (za njim stoji Hrvat Stjepan Radić), dr. Zdziechowski, vseučiliški profesor iz Krakova, in dr. Mazzura iz Zagreba (zadaj med njima Rus Markov). Zastopnik „Dom in Sveta“ je gospod L. Lenard, v predznanji vrsti drugi od okna sem. V zadnji vrsti drugi od leve strani je g. Šijački iz Belgrada, balkanski dopisnik „Slovenčev“. Pod njim sedi g. Vergun, urednik „Slavjanskega vjeka“, na njegovi desnici Poljak Ostaszewski Barański, na levi Rus Ščavinskij.

L. L.

☞

Z Balkana.

V Sofiji postavljajo velik spomenik ruskemu carju Aleksandru II., ki ga imenujejo Bolgari s hvaležnim srcem „carja spasitelja“, rešitelja od turškega jarma. Pri razpisu, žal, ni dobil noben slovenski umetnik naloge, da izvrši ta spomenik. Vse je prekosil italijanski kipar Zocchi, ki je spomenik izvršil v Rimu. Naša slika (str. 381.) kaže spomenik v delavnici, ob vznožju pa kiparja Zochija.

Med Bolgari, ki so si stavili nalogo, osvoboditi Makedonijo turškega nasilstva, se najbolj imenuje Cončev, (glej sliko str. 372.). Vedno se vrše manjši boji, noben dan ne mine brez krvi. Kdaj bo konec temu neznosnemu stanju? Kreta se je osvobodila turške vlade in je proglasila za svojega vladarja grškega kralja Jurija (str. 373.). Da bi tudi Slovani na Balkanu začeli svobodneje dihati in dobili pogojev za kulturni razvoj, ki bi jih povzdignil v vrsto omikanih narodov!

„Bolgarskoto knižovno društvo“ je izdalo krasno knjigo „Josif I, ekzarh bolgarski (1877—1902).“ Jubilejna knjiga je luksuriozno opravljena.

Panteli Kisimov. Pred nedavnim so Bolgari izgubili P. Kisimova, enega izmed majhnega števila tistih mož, ki imajo velike zasluge za bolgarsko narodno probujenje. Kisimov je bil skromen, neumoren delavec, ki nikoli in nikjer ni iskal svoje koristi. Rojen je bil leta 1832. v Trnovu in vzgojili so ga grško-bolgarski učitelji; že kot mladenič je budil narodno zavest; agitiral je zoper grški vpliv na Bolgarskem in zlasti zoper turško vlado. Pisal je dopise v carigradske liste (od leta 1854.); udeležil se je bolgarske vstaje l. 1876. in tudi pozneje l. 1862. Ker je bil zavoljo tega v nevarnosti, je bežal v tujino. Tudi na tujem Kisimov ni pozabil svoje zatirane domovine; pisal je brošure, urejeval časnike, ustanavljal društva ter pisal spomenice sultanu in Mithad - paši. Vsled

RUSKO TABORIŠČE.

amnestije se je vrnil v domovino, toda ni trajalo dolgo, in moral je zopet bežati v Bukarešt. Ko je bila Bolgarija prosta, se je zopet vrnil, a politične burje so ga tretjič prisilile, da zapusti domovino. Ko je na Bolgarskem postalo normalno politično življenje, se je vrnil v domovino in je sprejel majhno državno službico. V zadnjem času je Kisimov objavljaj svoje spomine pod naslovom „Istoričeski raboti“ v mesečniku „Blgarska Sbirka“, kateremu je bil stalen sotrudnik. Ti spomini so dragocen prispevek k zgodovini bolgarskega probujeja.

Slovanska folkloristika. Bolgari imajo za narodopisne razprave veliki „Sbornik“ za narodni umotvorenija, nauka i knjižina“, ki je lani završil svojo dvajseto knjigo. Malorusi imajo „Etnografičnij zbirnik“. Izdaje ga entnografska komisija „Naukovogo tovaristva imeni Ševčenska“. XVI. knjiga prinaša „Galicьko - rusьki narodni pripovidki“, ki jih je zbral dr. Ivan Franko. Poljaki izdajejo časopisa „Łud“ in „Wysta“. Rusko „Imperatorskoje geografičeskoje obščestvo“ ima svoj oddelek za etnografijo, ki izdaja časopis „Živaja Starina“ (urednik V. I. Lamanski).

Vladimir Važarov - Blěskov, mlad bolgarski pesnik, je po težki, dolgi bolezni umrl. Rojen je bil 15. majnika leta 1886. in že kot 14-leten mladenič je začel svojo književno delavnost; pisal je verze, kratke povesti ter je umrl s peresom v roki. Dvajset dni pred smrtjo je še napisal „Poslědnjata si pěsen“. Važarov je bil sotrudnik skoraj vseh bolgarskih lepislovnih listov, zlasti pa mladinskih. Ljubil je naravo neizrekljivo in jo je najrajši opeval; v nji je dobival tolažbe za tugo, ki veje iz vseh njegovih še tako navdušenih pesni. Mir na prahu mu! *Fr. Št.*

Petdesetletnico ustanovitve je praznoval dně 21. maja knjigotrški zavod Daneva v Plovdivu, ki ima velike zasluge za bolgarsko književnost.

Bolgarski knez Aleksander. Bivši nemški polkovnik von Kleber bo, kakor „Bolg. Sbirka“ poroča, izdal obširno zgodovino življenja in vladanja bolgarskega kneza Aleksandra Batemberga. Delo bo

spisano na podlagi dozdej neobjavljenih listin in dopisov. Pisatelj med drugim javlja, da bo ta knjiga postavila v novo svetlobo ravnanje ruske diplomacije napram Bolgariji in knezu Batembergu.

☪

Rusija.

Od mukdenskega poraza se obe sovražni armadi pripravljata zopet na nov velik boj. Japonci hočejo rusko armado popolnoma uničiti in nato oblegati Vladivostok. Novi vrhovni poveljnik ruski general Linjevič pa se z vso previdnostjo utrjuje in organizira svojo vojsko. V Vladivostoku je zdaj glavni poveljnik general Kazbek, ki ga čaka težka naloga braniti trdnjavo proti napadavcem.

Drugo rusko brodovje pod admiralom Roždestvenskim in tretje pod admiralom Nebogatovom sta se združili v Kitajskem morju in šli naravnost proti severu, da dosežeta Vladivostok. V morski ožini pri otoku Cušimi ji je čakalo japonsko brodovje pod admiralom Togom in razvila se je grozna bitka dne 27. maja. Prva poročila o velikem ruskem porazu so strašna. Admiral Roždestvenskij je imel nalogo, da oslabi japonsko brodovje toliko, da bo japonska premoč na morju zlomljena. S tem bi bil dosežen glavni namen te vojske. A če so resnična sedanja prva poročila, bi bila uničena ruska morska sila, v neskončno škodo te nesrečne države.

Tačas se izkuša Rusija doma prenoviti. Carski ukaz daje svobodo raznim veroizpovedanjem, in s tem je ustrezno tudi katoličanom, ki so doslej trpeli pod pritiskom pravoslavnega uradništva. Porazi v Aziji so strli vsemogočnost ruske birokracije, saj je jasno, da je njena slaba uprava povzročila večinoma te razmere, vsled katerih trpi zdaj vsa država. Dobra posledica tega je večja strpnost proti katoličanom in Poljakom. Dal Bog, da bi ruska država prerोजना dobila ono novo notranjo silo, ki bi ji dala preboleti grozne rane sedanjih usodnih udarcev!

Slovanske starožitnosti prof. dr. Niederla so izšle v ruskem prevodu.